

A gyógyítás művésze

Az AMEGA beszélgetőpartnere: Dr. Juhász Erzsébet

az Országos Korányi Tbc és Pulmonológiai Intézet osztályvezető főorvosa

– Főorvosnő, mi vitte az orvosi pályára?

– Gyermekkori benyomások és élmények. A nagyapámnak súlyos végbéldaganata volt, amit én tízéves gyerekként mint „néző” végigasszisztáltam, és akkor nagyon megérintett a beteg ember kiszolgáltatottsága. Visszaemlékezve arra, hogy miért döntöttem az orvosi pálya mellett, ez volt az a momentum, amikor úgy éreztem, nekem orvosnak kell lennem, hogy segíthessek a beteg embereken.

– Milyen életreszóló útmutatásokat kaptott a gimnáziumban?

– A nyíregyházi Vasvári Pál Gimnáziumba jártam, és rendkívül jó tanáraim voltak. Mai napig hálával emlékszem rájuk, mert becsülettel, lelkiismerettel, hivatástudattal tanítottak minket, készítettek fel az életre, az egyetemre. Rendkívül imponáló volt számunkra, hogy ők céljuknak tekintették azt, hogy az osztályban tanulókat valóban a legjobb tudásuknak megfelelően tanítsák és mindent megadjanak nekik, ami ahhoz kell, hogy egyetemre kerülhessenek, továbbtanulhassanak.

– Mik voltak a kedvenc tárgyai az egyetemen?

– A Debreceni Orvostudományi Egyetemre jelentkeztem, ahová elsöre felvettek. Az előadók nagyon sokat számítottak abban, hogy milyen tantárgy lesz a kedvencünk. Az anatómiát nagyon szerettem, mert az különleges volt, a kórélettant és a mikrobiológiát pedig nagyon utáltam.

A másik nagy szerelem a patológia volt. *Endes Pongrác* és társprofesszora, *Dévényi Sándor* tanított minket, mindketten európai hírű tudósok voltak. Nyilván már az anatómia szeretetében is befolyásolt az, hogy akkoriban a debreceni egyetemen az anatómiát is nagyon

híres professzorok oktatták, például *Krompecher Ödön* leszármazottja, *Krompecher István*. Ő fantasztikus előadó volt, előadásaira az egész egyetem összegyűlt, nemcsak az elsősök, másodikosok, és zsúfolásig megtelt a terem. Ugyanilyen nagyszerű előadásokat tartott *Hadházy Csaba* is, aki társprofesszor volt és akinek a neve kevésbé ismert, de hihetetlenül jó oktató volt.

– Mikor találkozott először a tüdőgyógyászattal?

– Először természetesen az egyetemen, de ez a találkozás nem hagyott bennem mély nyomot. 1972-ben átkerültem Budapestre, a Semmelweis Orvostudományi Egyetemre és a klinikai szakokat itt hallgattam, ezért hallgattam a tüdőgyógyászatot már *Miskovits Gusztávnál*. Nem is emlékszem, hogy hány előadásra mentem el, mert nagyon unalmasak voltak.

– Miért jött át az egyetem alatt Budapestre?

– Egyszerű az ok: férjhez mentem, és a férjemet a munkahelye, lakhatási lehetősége Budapesthez kötötte, én pedig jöttem utána lelkesen.

– Ha az egyetemen nem hagyott Önben mély nyomot a tudógyógyászat, akkor még is hogyan keveredett bele ebbe az ügybe?

– Amikor végeztem 1975-ben, akkor Budapesten rettenetesen nehéz volt állást kapni, különösen nők számára ez szinte a lehetetlenséggel volt egyenértékű. Hiába pályáztam a különböző állásokra, mindenhol a fiúkat és a nagyobb hátszéllel rendelkezőket részesítették előnyben, nekem meg ilyenem nem nagyon volt. Miután az összes hivatalos lehetőséget kimerítettem, próbáltam szétnézni, hogy milyen szakmák vannak, ahol még lehet számítani bármilyen helyettesítéses vagy szerződéses állásra.

Így jutottam el először a Tüdőklinikára, de ott csak laboros állás volt, aztán eszembe jutott, hogy van itt még egy másik tudógyógyászati intézmény a város szélén, megnézem, ott vajon milyen lehetőségek vannak. Akkor *Hutás Imre* professzor volt az intézmény vezetője, aki sokkal nem biztatott, de megígérte, hogy megnézi, van-e valamilyen lehetőség. Végül is volt, és így kötöttem ki a Korányiban.

– Milyenek voltak a pályakezdés éveie a Korányiban?

– Kivételezett helyzetben voltam, mert egy kezdeti, két hónapos „megfigyelői” státusz után egyből *Böszörményi Miklós* professzor osztályára kerültem, azzal az indokkal, hogy ő a legalkalmasabb arra, hogy fiatal, kezdő tudógyógyászokat oktasson, tanítson. Ez óriási szerencse volt a számomra.

– Ez ugye már a „Böszö óvoda” utáni időszak volt?

– Igen, ez egy későbbi korszak volt, mert a „Böszö óvoda” hallgatói a *Maróthy Antal*, a *Károlyi Alíz*, a *Kánitz Éva*, a *Várad Tamás* és a *Krasznai* professzor voltak. Én már – a professzor úr szavaival élve – a „bölcsödéjéhez” tartoztam, mint egyetlen és utolsó „bölcsődei tag”.

Itt szeretnék elmondani valamit, ami a professzor úr visszaemlékezéseiben is szerepel, és nagyon megfogott engem. Azt, hogy egy kezdő orvostól milyen orvos lesz, azt az első főnöke határozza meg, azok a benyomások, amit az első főnökétől kap. Ez nem elsősorban a szakmai tudást jelenti, hiszen aki tartósan dolgozik a pályán, az a szakmai tudást előbb-utóbb megszerzi. Sokkal inkább az emberi tartást, a betegekhez való hozzáállást, a gyógyítani akarást szabja

meg az, hogy kinek milyen volt az első főnöke. Nekem ebben óriási szerencsém volt.

– Főorvosnő, szakmai szempontból kik voltak a mesterei?

– Szakmai szempontból az első mesterem *Böszörményi Miklós* professzor úr volt. Második mesteremként én *Károlyi Alízt* tartom számon, aki rendkívüli precizitással oktatta a szakmának azokat az apró részleteit, amik nagyon fontosak a mindennapi gyakorlatban: hogyan csináljunk jó kórlapot, hogyan írjunk zárójelentést, hogyan tanuljuk meg tételesen a hörgőfa ágait. Ezekben a Cili rendkívül precíz és következetes volt. A harmadik mesterem *Maróthy Antal* volt, akitől elsősorban a szervezést és a kollegialitást, a kollégákkal való kapcsolattartást tanultam meg, valamint a betegek óriási tiszteletét és a betegekkel való bánásmód legalapvetőbb formáit. Mind a három mesteremtől külön tanultam valamit, és remélem, hogy ezek egygyé kovácsolódva tükröződtek az én mindennapi munkám során is.

Szeretném még kihangsúlyozni, hogy volt még egy másik mesterem is, mert én belgyógyászatból is szakvizsgáztam, és a belgyógyászat megtanulásában *Halmos Tamás* professzor úr volt a mesterem. Tőle szintén nagyon sokat tanultam, ő másfajta, általános belgyógyászati szempontból adott nagyon sokat és rendkívül széleskörűvé tette a tudásomat. Rányította a szememet a szakmának azokra a részleteire is, amiket „csak” tudógyógyászként nem lehetett volna megtanulni.

– Milyen külföldi szakmai kitekintésekre volt lehetősége?

– A pályám kezdetén még működtek a tudógyógyintézetek közötti nemzetközi kapcsolatok, amik lehetővé tették, hogy bizonyos időtartamra elmehezzünk külföldre cseregyakorlatra, és így a volt szocialista országok neves tudógyógyintézeteiben lehetett két hetet eltölteni. A Korányiban nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy a fiatal orvosok tapasztalatot szerezhessenek. 1987-től már kaptam támogatást arra is, hogy eljárjak külföldi kongresszusokra, ezen kívül voltam két alkalommal rövidebb ideig Ausztriában és Angliában *British Council* ösztöndíjjal.

Ami fontosabb volt, de nem tudógyógyász szakmai szempontból, az a Magyar Kórházszövetség HOPE csereprogramjának a nemzeti koordinátori pozíciója. Ez lehetővé tette, hogy

csaknem húsz éven keresztül részt vegyek ennek az európai uniós szervezetnek az éves ülésén és képviseljem a Magyar Kórházszövetséget.

– **Milyennek látja a tüdőgyógyászat szakmai helyzetét ma Magyarországon?**

– Röviden és egy szóval: elkeserítőnek. Hiányzik a tüdőgyógyász utánpótlás, alig látunk fiatal tüdőgyógyász rezidenseket, a szakma rendkívüli módon elöregedett. A tüdőgondozókban többnyire nyugdíjas korú, idős kollégák dolgoznak erejük megfeszítésével és minden tudásukat latba vetve. Egy ütőképes, a korábbi fényének megfelelő jelentőségű és szakmai kompetenciájú tüdőgyógyász hálózathoz sokkal több fiatalra és sokkal nagyobb szervezetszeregre lenne szükség.

– **Hogyan lehetne ezt az Ön véleménye szerint elérni?**

– Ez nagyon nagyon nehéz kérdés. Az országos hálózat élén szakmai vezetőként mindig a Korányi főigazgatója áll. A jelenlegi főigazgató, *Kovács Gábor* személye szakmai hozzáértés szempontjából garanciát jelent, azonban nagyon kevés lehetőség van a kezében, hiszen állami szinten egyre jobban nyirbálják azokat a feladatokat és jogköröket, amikkel egy országos intézet rendelkezik. Nehéz olyan feltételek mellett egy országos hálózatot fenntartani, amikor nincs semmi olyan eszköz, amivel össze lehetne tartani őket.

A feladatainkat és a jogköreinket mindig próbálták nyirbálni, gondolok itt az onkológiai hálózattal való folyamatos súrlódásokra és kompetencia vitákra. Problémát jelent a szakmában a vállalkozói irányba való elmozdulás is, hiszen nyilván nehéz egy vállalkozót arra inspirálni, hogy országos feladatként olyan dolgokat is megcsináljon, amiért nem jár semmi pénz, de a hálózat részeként ez is a feladatai közé tartozik. Nagyon nehéz a fiatalokat a mai fizetések mellett arra ösztönözni, hogy Magyarországon maradjanak, és ezen belül is az anyagilag legkevésbé dotált szakmák egyikében dolgozzanak.

– **Mit üzenne a fiatal kollégáknak?**

– Legyenek kitartóak és válasszák a tüdőgyógyászatot, mert a tüdőgyógyászat olyan szakma, amelyikben ki lehet teljesedni. Az egyik legfontosabb szervünk gyógyításával foglalkozhatunk, de beleszabolhatunk egy kicsit az infektológiába, az allergológiába és az onkológiába

is. Szakmailag kompetensnek kell lennünk az invazív vizsgálatok területén, a CT, a radiológia ismerete pedig elengedhetetlenül fontos egy tüdőgyógyász számára. Tehát kicsi szakma ugyan, de lényegesen szélesebb körű tudást igényel, mint bármely más szakma. Azt gondolom, hogy egy aktív, lelkes és karriert befutni kívánó fiatal számára mindenképpen a tüdőgyógyászat az ideális.

– **Milyen szépirodalmi könyvet olvasott legutóbb?**

– *Vámos Miklós* „Budapest, New York, Metro” című könyve volt a legutóbbi szépirodalmi könyv amit olvastam, és fantasztikus meglepetés volt számomra. De általában nem egy könyvet olvasok, hanem 3-4 könyv is van az ágyam mellett. Aztán attól függően, hogy milyen a lelkiállapotom, milyen éjszakára készülök, aludni szeretnék vagy inkább egy jó könyvet olvasni, választok az ágyam melletti könyvek közül.

– **Főorvosnő, mivel tölti szabadidejét?**

– A szabadidőmet, amennyire csak tudom, a kedvenc tevékenységemmel, az utazással töltöm, de sajnos az ember nem utazhat annyit, amennyit szeretne. A keletkező hiányt igyekszem enyhíteni fényképezéssel. Bár egyáltalán nem vagyok jó fényképész, azért igyekszem sok mindent megörökíteni a saját magam kedvtelésére. Merthogy mindenki számára unalmas mások amatőr fotóinak a megnézése, és a saját képeit mindenki saját maga nézi a legszívesebben.

– **Hol élne legszívesebben, ha nem élhetne Magyarországon?**

– Ázsiában, azon belül is Burmában. Számomra az összes eddig meglátogatott ország közül Burma volt a legfantasztikusabb élmény, ami a leginkább közel került hozzám és meghatott. Ez egy buddhista ország, ahol lehet látni az emberek békéjét, és azt, ahogyan a buddhizmus és az emberek lelkivilága összefonódik, eggyé válik, és megszabja az életüket. Ők egy békés és boldog nép, amelyik gyönyörű látnivalók közt gyönyörű környezetben harmóniában él a természettel. Egyszerűen – úgy, hogy a mindennapjaikhoz való alapvető dolgok megvannak és ettől nem is kívánnak többet.

– **Mi a legközelebbi úticélja?**

– Nagyon sokfelé voltam az elmúlt években, de régen jártam Ázsiában, úgyhogy most szeretnék arrafelé menni, és szeretnék megismer-

kedni a celebeszi toraja népcsoport halotti kultúrájával. Nem azért, mert már magam is egyre közelebb leszek az életnek ehhez a végéhez, hanem azért, mert ez egy rendkívül különleges élmény. Úgy érzem, hogy a mi társadalmunk halotti kultúrája kevésbé fejlett, és sok tanulni valónk lenne ezektől a népektől, és ez az, ami engem odavonz. Szeretnék még eljutni az indonéz Borneóra is, elsősorban a fantasztikus dzsungel, az állatvilág és a rendkívül egyszerű és nagyon kedves emberek miatt.

– **Főorvosnő, hogyan foglalná össze szakmai ars poeticáját?**

– Szakmai ars poetica vonatkozásában semmi falrengetőt nem tudok mondani. Engem egész életemben egy cél vezérelt, az, hogy a betegeket gyógyítsam, hogy minél többet tudjak, hogy minél több olyan gyakorlati tudnivalót szedjek össze az életem során, amit a mindennapi betegellátásban használhatok. Számomra a legnagyobb örömet az jelenti, ha a hozzánk bekerülő beteget gyógyítani tudjuk, segíteni tudunk rajta és valóban úgy érezzük, hogy a modern tudomány minden eszközét és fegyverét be tudtuk vetni az ő gyógyítása érdekében. Ezért mindig arra törekszünk és ez volt az osztá-

lyunkra jellemző, hogy ami modern, új, korszerű és a betegeknek szüksége van rá, azt igyekszünk megszerezni. A magyar egészségügyi viszonyok között ez sokszor nehéz. Van amikor könnyen megy, de van, amikor nagyon meg kell ezekért a dolgokért küzdeni.

Igyekeztem olyan kollégákat magam köré gyűjteni, akiknek szintén az a legfontosabb az életükben és az okoz számukra örömet, hogy betegeket gyógyítanak. Nagyszerű érzés olyan orvosokkal és nővérekkel együtt dolgozni, akik évek óta kitartanak melletted, akikkel kölcsönösen ismerjük egymás erényeit és hibáit, úgy mondjuk ugyanazt, hogy előtte még csak nem is kell leegyeztetni, és bátran fordítunk hátat egymásnak. Nélkülük ez a 19 éves osztályvezetői időszak nem lett volna szép és teljes.

– **Kik büszkék Önre odahaza?**

– A családom természetesen. A férjem, két lányom, akik felnőttek és nem az egészségügyben, hanem a bankszektorban dolgoznak, és a vejeim, aki szintén nem egészségügyiek, hanem az üzleti életben dolgoznak. És az unokáim, az ötéves Dóri, a hatéves Ákos és a tizenhárom éves Zsófi, akik fontos részei lesznek a hamarosan következő projektnek: nagymama koromban. ■